

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak

SSN Roman Trzaskowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu
Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W.
przeciwko Z. L.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 13 grudnia 2018 r.,

zażalenia pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 7 czerwca 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok, pozostawiając rozstrzygnięcie o
kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2017 r. Sąd Okręgowy w O. oddalił powództwo (...) - Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego (dalej - „Fundusz”) z siedzibą w W. wytoczone przeciwko Z. L. o zapłatę 88.265,35 zł wraz z odsetkami ustawowymi.

Ustalił m.in., że mocą umowy kredytu z dnia 11 czerwca 2012 r. (dalej - „Umowa”) (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (dalej - „Bank”) udzielił pozwanemu kredytu w wysokości 78.571,43 zł na okres 120 miesięcy.

W § 9 ust. 3 Umowy przewidziano, że jeżeli kredytobiorca zalega ze spłatą dwóch kolejnych rat, Bank wezwie go pisemnie do zapłaty, a gdy należności nie zostaną uregulowane w terminie 7 dni od daty odbioru wezwania do zapłaty, Bank ma prawo wypowiedzieć Umowę z tym skutkiem, iż od następnego dnia po upływie okresu wypowiedzenia całe zobowiązanie z tytułu udzielonego kredytu stanie się wymagalne i traktowane jest jako zadłużenie przeterminowane. W § 9 ust. 1 Regulaminu udzielania pożyczek/kredytów dla osób fizycznych, stanowiącego załącznik do Umowy, postanowiono zaś, że Bank wyśle na adres kredytobiorcy, znajdujący się w dokumentacji Banku, zawiadomienie o istnieniu zadłużenia przeterminowanego na rachunku kredytu upoważniającego do wypowiedzenia umowy - listem poleconym, a wypowiedzenie umowy - listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

W dniu 30 kwietnia 2014 r. Bank wystosował do pozwanego pismo, w którym wskazał, że zadłużenie przeterminowane wynosi 899,31 zł, i wezwał go do niezwłocznego dokonania wpłaty. W materiale dowodowym nie ma jednak dowodu nadania i doręczenia tego pisma. Nie ma też dowodu nadania i doręczenia ostatecznego, pisemnego wezwania do zapłaty, które w dniu 23 czerwca 2014 r. Bank wystosował do pozwanego, wskazując w nim, że zadłużenie przeterminowane wynosi 2.651,53 zł, wzywając do spłaty zadłużenia w terminie 7 dni od otrzymania pisma, i informując, iż nieuregulowanie zadłużenia w tym terminie może skutkować wypowiedzeniem umowy wraz z żądaniem natychmiastowej spłaty całości zobowiązania.

W dniu 22 lipca 2014 r. Bank złożył oświadczenie o wypowiedzeniu Umowy z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, zawierające informację, że rozważy możliwość cofnięcia wypowiedzenia w przypadku dokonania przez pozwanego - do dnia upływu okresu wypowiedzenia - spłaty zadłużenia, które na dzień wystawienia pisma wynosiło 3.617,25 zł.

W dniu 22 grudnia 2016 r. Fundusz nabył od Banku prawa i obowiązki wynikające z Umowy, a pismami z dnia 30 stycznia 2017 r. poinformował pozwanego o nabyciu wierzytelności, wzywając do zapłaty zadłużenia w kwocie 88.180,49 zł.

Na podstawie poczynionych ustaleń oraz mając na względzie, że brak jest dowodu nadania i doręczenia pozwanemu oświadczenia z dnia 22 lipca 2014 r., jak również pism z dnia 22 grudnia 2016 r. i z dnia 30 stycznia 2017 r., Sąd Okręgowy uznał powództwo za bezpodstawne. Zwrócił uwagę, że pozwany nie potwierdził okoliczności, iż otrzymał listem poleconym ostateczne wezwanie do zapłaty przed wypowiedzeniem Umowy albo samo wypowiedzenie Umowy, a Fundusz nie wykazał, aby taka czynność rzeczywiście miała miejsce. W rezultacie przyjął, że nie doszło do skutecznego wypowiedzenia Umowy, całe zobowiązanie z tytułu udzielonego kredytu nie stało się wymagalne, a tym samym jego żądanie zapłaty nie ma podstaw.

Wyrokiem z dnia 7 czerwca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) uchylił wyrok Sądu Okręgowego i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Stwierdził, że Sąd pierwszej instancji dopuścił się naruszenia wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów, gdyż nie przeanalizował wszystkich dowodów zgromadzonych w sprawie, a wyprowadzonych wniosków nie można uznać za logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym. Sąd odwoławczy zwrócił uwagę, że dowód doręczenia bezwarunkowego wypowiedzenia Umowy powód przedłożył wraz z apelacją i wynika z niego, że pozwany odebrał wypowiedzenie osobiście w dniu 5 sierpnia 2014 r. Ponadto z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że istniały podstawy do wypowiedzenia Umowy, gdyż pozwany nie regulował zobowiązania zgodnie z harmonogramem spłat i jego zadłużenie przekraczało wysokość dwóch rat. Zarazem pozwany nie przedstawił żadnego dowodu przeciwnego i nie twierdził, że dokonywał płatności, nie był o to wzywany, a nie został też przeprowadzony dowód z przesłuchania pozwanego, w którym mógłby odnieść się do tych okoliczności.

Ze względu na to, że Sąd pierwszej instancji nie zajmował się oceną wysokości zadłużenia pozwanego z Umowy, jak również nie ustosunkował się do podnoszonej przezeń kwestii, czy zadłużenie było objęte cesją wierzytelności,

co należało do istoty sprawy, Sąd Apelacyjny uznał, iż doszło do nierozpoznania istoty sprawy, w związku z czym zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu w oparciu o art. 386 § 4 k.p.c.

W zażaleniu na wyrok Sądu Apelacyjnego, pozwany zarzucił przede wszystkim naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 386 § 4 k.p.c. przez przyjęcie, że w sprawie zachodzi przesłanka w postaci nierozpoznania istoty sprawy oraz że zachodzi konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w zakresie dotyczącym skuteczności umowy cesji i wysokości zobowiązania, które uzasadniają uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Zarzucił również naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, w postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia przewidzianego w art. 394¹ § 1 k.p.c. na orzeczenie sądu drugiej instancji o uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, Sąd Najwyższy bada jedynie, czy zachodziły wskazane przez sąd drugiej instancji przesłanki uchylenia zaskarżonego wyroku. Jeżeli jako podstawę uchylenia wyroku sąd drugiej instancji powołał art. 386 § 4 k.p.c., Sąd Najwyższy bada jedynie, czy w sprawie rzeczywiście wystąpiła wskazana przez sąd odwoławczy przesłanka uchylenia wyroku przewidziana w tym przepisie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2012 r. IV CZ 147/12, OSNC 2013, nr 3, poz. 41 i z dnia 3 lipca 2015 r. IV CZ 30/15, nie publ.).

Oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, dokonuje się po przeanalizowaniu żądań pozwu (wniosku) i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego, w tym w szczególności wad polegających na poczynieniu wadliwych czy niekompletnych ustaleń faktycznych.

Zakwestionowanie przez sąd odwoławczy poglądu prawnego sądu pierwszej instancji co do podstawy prawnej rozpoznawanego roszczenia także nie oznacza, że sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy (zob. wyrok Sądu Najwyższego

z 22 kwietnia 1999 r., II UKN 589/98, OSNP 2000, Nr 12, poz. 483). Również niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności faktycznych nie jest równoznaczne z nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2017 r., II CZ 148/16, nie publ.).

Sąd pierwszej instancji rozstrzygnął o żądaniu pozwu, a u podstaw oddalenia powództwa legło stwierdzenie - oparte na przeprowadzonym postępowaniu dowodowym - że nie doszło do skutecznego wypowiedzenia Umowy i tym samym nie ma możliwości domagania się przez powoda zapłaty całej należności dochodzonej w niniejszej sprawie. Obowiązek wykazania okoliczności uzasadniających żądanie pozwu, w tym skuteczności wypowiedzenia, zgodnie z regułą wynikającą z art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c. obciążał powoda, czemu jednak nie uczynił zadość, co skutkowało oddaleniem powództwa.

Rozpatrując apelację powoda, Sąd Apelacyjny wyraził zastrzeżenia co do dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny dowodów i uznał, że wyrok powinien podlegać uchyleniu, ponieważ Sąd pierwszej instancji nie zajmował się oceną wysokości zadłużenia pozwanego z Umowy, jak również nie ustosunkował się do podnoszonej przez pozwanego kwestii, czy zadłużenie było objęte umową cesji wierzytelności, co należało do istoty sprawy. Pomiął tym samym, że ewentualna konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego w żadnej mierze nie może uzasadniać rozstrzygnięcia kasatoryjnego, wiążącego się z ryzykiem dalszego, znacznego przedłużenia postępowania. Nie ma przeszkód, by Sąd Apelacyjny we własnym zakresie usunął dostrzeżone przez siebie braki i wydał rozstrzygnięcie stosownie do wyniku podjętych przez siebie czynności.

Z tych względów Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.